

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT
DHE SPORTIT
INSTITUTI I ZHVILLIMIT TË ARSIMIT

**PROGRAMI I ZHVILLIMIT PROFESIONAL PËR EFEKT
MARRJEN E SHKALLËVE TË KUALIFIKIMIT TË MËSUESVE
TË LËNDËS SË FIZIKËS
2016**

1. HYRJE

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit të mësuesve të fizikës është hartuar nga grupi i punës, i ngritur nga Instituti i Zhvillimit të Arsimit – IZHA. Ky program u vjen në ndihmë Drejtorive Arsimore Rajonale dhe Zyrave të Arsimit të rretheve për të organizuar zhvillimin profesional, specifikisht të mësuesve të fizikës, të cilët e japin këtë lëndë në të gjitha klasat e arsimit parauniversitar, për përgatitjen e tyre për testimin kombëtar me synim marrjen e shkallëve të kualifikimit.

Programi është hartuar sipas kërkesave të MAS-i për kualifikimin e mësuesve dhe përmban këto fushat kryesore në të cilat testohen njohuritë dhe aftësitë e mësuesve :

- dokumentet zyrtare¹, të cilat kanë të bëjnë me veprimtarinë e mësimdhënie - nxënies;
- programet përkatëse lëndore;
- aspekte të pedagogjisë, metodologjisë dhe përdorimit të TIK në mësimdhënie-nxënie në përgjithësi, si dhe të lëndës së fizikës në veçanti;
- aspekte të etikës dhe komunikimit;
- aspekte të drejtshkrimit të gjuhës shqipe;
- përmbajtjen shkencore të lëndës së fizikës sipas programeve lëndore përkatëse të AMU-së dhe AML-së.

¹ Është fjala për të gjitha dokumentet ligjore, urdhëresat dhe udhëzimet e MAS që zbatohen në shkollë, duke u përqendruar në ato të viteve të fundit.

2. QËLLIMI I PROGRAMIT

Programi i zhvillimit profesional për marrjen e shkallëve të kualifikimit të mësuesve të fizikës është hartuar për të mbështetur dhe nxitur zhvillimin profesional të tyre. Programi ka këto qëllime kryesore:

- të ofrojë ndihmë për DAR/ZA-të e rretheve për të organizuar zhvillimin profesional të mësuesve;
- të ofrojë një program orientues për të gjithë mësuesit që japin lëndën e fizikës në arsimin parauniversitar për të realizuar veprimtarinë kualifikuese dhe trajnuese, me synim marrjen e tre kategorive të kualifikimit;
- të ndihmojë mësuesit për të përmbushur me sukses kërkesat që ka testimi kombëtar për kualifikimin.

Programi synon që mësuesi:

- të njohë dhe zbatojë legjislacionin arsimor dhe veçanarisht rritë më të fundit të reformës arsimore;
- të zotërojë kompetencat profesionale për të rritur efektivitetin e procesit mësimor dhe për të realizuar një mësimdhënie të suksesshme;
- të demostrojë aftësitë në fushën pedagogjike për përzgjedhjen e metodave për menaxhimin e klasës, për shtjellimin e koncepteve, për nxitjen e diskutimeve, për përdorimin e teknikave të reja të vlerësimit të nxënësve etj.;
- të tregojë përgjegjshmëri në njohjen e koncepteve bazë dhe ligjësive shkencore të lëndës, si dhe në zbatimin e tyre në praktikë, në përputhje me specifikat e moshës së nxënësve dhe veçoritë e klasave ku japin mësim;
- të demostrojë zbatimin e rregullave të etikës dhe komunikimit në punën e tyre në shkollë;
- të zotërojë zbatimin e rregullave drejtshkrimore të gjuhës shqipe gjatë procesit të mësimdhënie -nxënies.
- të përdorë aftësitë e Teknologjisë së Informacionit dhe Komunikimit, për të rritur cilësinë e mësimdhënies-nxënies.

3. PËRMBAJTJA E PROGRAMIT

Programi është strukturuar sipas fushave kryesore të zhvillimit profesional, të përmendura më sipër. Për të qenë lehtësisht i përdorshëm, programi është paraqitur sipas një formati të caktuar. Për secilën fushë, përcaktohen:

- kompetencat profesionale si dhe rezultatet e pritshme për realizimin e këtyre kompetencave;
- literatura përkatëse rekomanduese në funksion të zotërimit të kompetencave të fushës.

Përshkallëzimi i njohurive dhe aftësive profesionale, të cilat lidhen me kompetencat e secilës fushë të testimit, do ta ndihmojnë mësuesin që të identifikojë çështjet në të cilat duhet të përqendrohet.

PËRMBAJTJA E PROGRAMIT	
Fusha: Dokumentet zyrtare	
Kompetenca	Literatura e rekomanduar
<p>Zbatimi me përgjeshshmëri i kërkesave të legjislacionit dhe dokumentacionit shkollor</p> <p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i fizikës:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • zotëron ligjin për sistemin arsimor parauniversitar dhe dispozitat normative të këtij sistemi; • zbaton legjislacionin, udhëzimet e MAS –it dhe rregulloret për hartimin dhe zbatimin e kurrikulës shkollore; • zbaton legjislacionin, udhëzimet dhe rregulloret për personelin e shkollës; • demonstron zbatimin konkret të udhëzimeve të MAS-it në funksion të përmirësimit të procesit të mësimdhënie-nxënies; • zbaton etikën profesionale të mësuesit; • respekton të drejtat dhe liritë e nxënësit; • respekton detyrat, të drejtat dhe liritë e 	<ul style="list-style-type: none"> • Ligji Nr. 69/2012 për Sistemin Arsimor Parauniversitar në Republikën e Shqipërisë, i ndryshuar. • Urdhri për miratimin e Dispozitave Normative për arsimin parauniversitar (DN), Nr 343, datë 19.08.2013. • Udhëzim Nr. 25, dt. 17.08.2015 për vitin shkollor 2015-2016 në sistemin arsimor parauniversitar. • Korniza kurrikulare, 2014. • Kurrikula bërthamë , klasa (6-9) 2014. • Udhëzimi Nr. 44, datë 16.10.2014 “ Për disa shtesa dhe ndryshime në Udhëzimin Nr. 21 datë 23.07.2010 “Për normat e punës mësimore – edukative dhe numrin e nxënësve për klasë në institucionet e

<p>mësuesit;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zbaton rregulloret dhe udhëzimet për zhvillimin profesional të mësuesit. 	<p>arsimit parauniversitar”.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udhëzimi “Për zhvillimin e provimeve të maturës shtetërore 2016”. • Udhëzim Nr. 5 datë 25.02.2013 “Për standardet e mësuesit”. • Udhëzimi Nr. 26 datë 15.08.2015 “Për Zhvillimin Profesional të Punonjësve Arsimorë”. • Udhëzimi “Për kriteret dhe procedurat e kualifikimit të mësuesve”, 2016. • Udhëzimi Nr.34, dt.11.09.2015 “Për vlerësimin e nxënësve për kurrikulën me kompetenca, në arsimin bazë”. • Udhëzimi Nr.38, datë 06.10.2016 “Për procedurat e lëvizjes paralele, emërimit dhe largimit nga puna të mësuesit në institucionet arsimore publike të sistemit arsimor parauniversitar”. • Karta e performancës së shkollës. • Standardet e shkollës si qendër komunitare.
---	---

FUSHA: PROGRAMET LËNDORE

Kompetenca	Literatura e rekomanduar
<p>Zbatimi në mënyrë efektive i programeve të fizikës në shkollë</p>	
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i fizikës:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • zbaton programin duke respektuar të gjitha kërkesat dhe rubrikat e tij; • përshtat programin lëndor në përputhje me veçoritë e mjedisit ku zhvillohet mësimi; • zbërthen programin lëndor me fleksibilitet në përshtatje me kërkesat bashkëkohore për 	<ul style="list-style-type: none"> • Korniza kurrikulare 2014. • Programet aktuale lëndore të fizikës për arsimin bazë (AMU), klasat (6-9). • Programet aktuale lëndore të fizikës për gjimnazin (AML), klasat (10-12). • Programet aktuale lëndore të fizikës për arsimin profesional. • Programet aktuale lëndore të fizikës për

<p>zbatimin e tij;</p> <ul style="list-style-type: none"> • harton materiale plotësuese kurrikulare për tema të veçanta në shërbim të përvetësimit të koncepteve dhe aftësive që kërkon programi kur e shikon të arësyeshme; • harton materiale plotësuese kurrikulare që pasurojnë formimin e nxënësve dhe nxisin mendimin e pavarur dhe kritik të tyre; • harton objektiva (rezultate të nxëni) për tema mësimore ose grup temash, kapitujsh, në përputhje me objektivat (shkathtësitë) e programit; • kategorizon objektivat e programit (rezultate të të nxëni) sipas shkallëve të taksonomisë së Blumit; • harton objektiva specifike që u përgjigjen niveleve të ndryshme të nxënësve; • tregon koherencën vertikale të kurrikulës (vazhdimësia dhe përshtatshmëria e programeve të fizikës); • shpjegon lidhjen program-tekst; • përdor tekstin si materialin bazë burimor për zbatimin e programit; • përzgjedh mjetet mësimore të nevojshme për të realizuar përmbushjen e objektivave të programit; • siguron informacione që demonstrojnë lidhjen e fizikës me lëndët brenda fushës së shkencave të natyrës , si dhe me lëndët e fushave të tjera dhe jetës reale. 	<p>arsimin e orientuar (social – kulturor).</p>
<p>Fusha: Aspekte të pedagogjisë dhe metodologjisë së mësimdhënies/nxënies</p>	
<p style="text-align: center;">Kompetenca I</p> <p>Zotërimi i kompetencave pedagogjike specifike</p>	<p style="text-align: center;">Literatura e rekomanduar</p>

<p>të nevojshme dhe të mjaftueshme për mësimdhënien e fizikës</p>	
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i fizikës:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Demonstron përkushtim, motivim dhe përgjegjësi gjatë punës së tij; • përshtat metodat e zgjedhura me zhvillimin fizik, social, emocional dhe konjitiv të nxënësve; • demonstroi respekt, besim dhe objektivitet në komunikimin me nxënësit; • identifikon nxënësit me nevoja të veçanta (nxënësit me vështirësi në të nxënë dhe nxënësit e talentuar); • planifikon plane afatshkurtër dhe afatgjatë për punën me nxënësit me nevoja të veçanta; • demonstroi qëndrim pozitiv ndaj shkencës dhe kryesisht lëndës së fizikës; • edukon të nxënësit një dashuri për lëndën e fizikës; • motivon nxënësit duke e konsideruar motivimin një nga çelësat e progresit të tyre; • krijon një klimë të përshtatshme, motivuese dhe të kënaqshme për të gjithë nxënësit; • bashkëpunon me prindërit për të arritur progresin e nxënësve pavarësisht veçorive specifike të tyre. 	<ul style="list-style-type: none"> • Literaturë që ka në fokus aspekte pedagogjike të punës së mësuesit me nxënësit e tij.
<p style="text-align: center;">Kompetenca II</p> <p>Përdorimi i metodave dhe strategjive efektive në mësimdhënien e fizikës</p>	<p style="text-align: center;">Literatura e rekomanduar</p>
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i fizikës:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • përzgjedh metodat dhe teknikat e përshtatshme për arritjen e një objekti të 	<ul style="list-style-type: none"> • Udhëzues për zhvillimin e kurrikulës së re të gjimnazit, IKT, Tiranë, 2009. • Udhëzues për zhvillimin e kurrikulës së re të gjimnazit, IZHA, Tiranë, Dhjetor, 2010.

<p>caktuar;</p> <ul style="list-style-type: none"> • përdor metoda e teknika që nxisin mendimin e pavarur e krijues të nxënësve; • shpjegon strategjitë dhe metodologjitë bazë të mësimdhënies së fizikës si : <ul style="list-style-type: none"> – problem-zgjidhja; – eksperimenti fizik; – hetimi; – puna në grup; – të mësuarit multimedial; – të mësuarit me projekte; – përdorimi i TIK-ut – etj. • skicon hartën e koncepteve të një blloku tematik; • përshkruan të paktën dy metoda të nxitjes dhe stimulimit të nxënësve; • strukturon një ese në fizikë; • përshkruan hapat që ndjek për përshtatjen e tekstit me planifikimin lëndor të programit; • përdor metoda e teknika që sigurojnë barazinë dhe gjithëpërfshirjen; • planifikon një orë mësimore duke u bazuar në mësimdhënien me në qendër nxënësin; • shpjegon parimet e hartimit të një testi; • planifikon mjetet e nevojshme për një orë mësimi; • zbaton strategji të ndryshme të vlerësimit; • shpjegon vlerësimin diagnostikues, përmbledhës dhe motivues; • demonstron teknika të ndryshme për vlerësimin e nxënësit si: <ul style="list-style-type: none"> – matja e progresit të nxënësit para testit 	<ul style="list-style-type: none"> • Udhëzuesi kurrikular i gjimnazit, Shkencat e natyrës, IZHA, Tiranë, Prill 2010.
---	---

<p>dhe pas testit;</p> <ul style="list-style-type: none"> - vlerësimi i njohurive, shprehive dhe shkathtësive; - vlerësimi individual; - vlerësimi në grup; - vlerësimi i gjithë klasës; - vlerësimi i një detyre; - vlerësimi në çift ose vetëvlerësimi; - vlerësimi i portofolit së nxënësit. 	
<p style="text-align: center;">Kompetenca III</p> <p>Përdorimi i teknologjinë së informacionit dhe komunikimit për të rritur cilësinë e mësimdhënies - nxënies në fizikë</p>	<p style="text-align: center;">Literatura e rekomanduar</p>
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i fizikës:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • prezanton tema mësimore nga lënda e fizikës duke përdorur programe të përshtatshme si: Word, Power-Point, Excel, Math Type, Internet; • nxit nxënësit të bëjnë prezantime në fizikë për tema të veçanta duke përdorur programe kompjuterike të njohura nga kurrikula e Tik-ut në shkollë; • përdor materiale të gjetura nga Web-et në internet për të lehtësuar procesin e mësimdhënie-nxënien; • përfshin nxënësit në projekte kurrikulare ku njohuritë e marra nga lënda e fizikës ku ndërthuren me njohuritë e lëndëve të fushës së shkencave të natyrës, si dhe me lëndët e fushave të tjera kurrikulare. 	<ul style="list-style-type: none"> • Guidë për përdorim fillestar (Word, Powerpoint, Internet) IZHA, Shtator, 2012. • Literaturë që i shërben mësuesve për përdorimin e Tik-ut në orën mësimore.
<p>Fusha: Aspekte të etikës dhe komunikimit</p>	
<p>Zbatimi i rregullave të etikës dhe komunikimit si elemente të domosdoshme për të gjithë veprimtarinë e mësuesit</p>	<p>Literatura e rekomanduar</p>

<p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i fizikës:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • zotëron rregullat e etikës dhe komunikimit që duhen zbatuar në marrëdhënie me drejtuesit e institucionit arsimor, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin; • sillet në përputhje me rregullat e etikës dhe të komunikimit në marrëdhënie me drejtuesit, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin gjatë punës së tij brenda dhe jashtë institucionit arsimor. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kodi i Etikës së Mësuesve në Arsimin Parauniversitar Publik dhe Privat, 30.11.2013. • Literaturë dhe materiale burimore që trajtojnë çështje të etikës dhe të komunikimit.
<p>Fusha: Aspekte të drejtshkrimit të gjuhës shqipe</p>	
<p>Zbatimi i rregullave të drejtshkrimit të gjuhës shqipe</p>	<p>Literatura e rekomanduar</p>
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i fizikës:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • zotëron rregullat e drejtshkrimit të standardit të gjuhës shqipe; • demonstron zbatimin e rregullave të drejtshkrimit gjatë veprimtarive në institucionin arsimor. 	<ul style="list-style-type: none"> • Literaturë dhe udhëzues metodikë për përdorimin e rregullave të drejtshkrimit të gjuhës shqipe.
<p>Fusha: Përmbajtja shkencore e lëndës</p>	
<p style="text-align: center;">Kompetenca</p> <p>Zotërimi i kompetencave shkencore për mësimdhënien e lëndës së fizikës</p>	<p>Literatura e rekomanduar</p>
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i fizikës</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • shpjegon <i>konceptet bazë, parimet dhe ligjet e fizikës</i> që përmban programi i klasave (6-9) të arsimit bazë (AMU) dhe i klasave (10-12) të gjimnazit (AML) dhe shkollave profesionale; • interpreton <i>konceptet bazë, parimet dhe ligjet e fizikës</i> nëpërmjet konkretizimit me shembuj; • përshkruan zhvillimin vertikal të koncepteve 	<ul style="list-style-type: none"> • Tekste shkollore të fizikës <ul style="list-style-type: none"> – Fizika për klasat (6, 7, 8, 9) të AMU-së; – Fizika bërthamë për klasat (10, 11) të gjimnazit; – Fizika për shkollat profesionale; – Fizika e zbatuar (klasa 11); – Fizika e thelluar (klasa 12); – Shkencë (klasa 12), pjesa e fizikës

<p>dhe shprehive nga njëra klasë në tjetrën;</p> <ul style="list-style-type: none"> • dallon ndërvarësinë e <i>koncepteve, parimeve</i> dhe <i>ligjeve</i> të fizikës me konceptet e lëndëve të tjera; • përdor metoda të ndryshme për zgjidhjen e situatave problemore në lëndën e fizikës duke përdorur konceptet, parimet dhe ligjet fizike; • mbledh informacion të saktë e bindës nga burime të besueshme për ti treguar nxënësve ndikimin e lëndës së fizikës në lëndët e tjera si dhe në veprimtarinë e jetës së përditshme. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tekste ushtrime dhe problema për lëndën e fizikës.
--	--